

PODPŮRNÁ OPATŘENÍ

Podpůrná opatření představují podporu pro práci pedagoga s dítětem, žákem či studentem (dále jen „žák“) v případech, kdy speciální vzdělávací potřeby žáka vyžadují v různé míře upravit průběh jeho vzdělávání. Cílem úprav je především vyrovnávat podmínky ke vzdělávání žáka. Ty mohou být ovlivněné mírnými, nebo závažnějšími obtížemi, způsobenými například nepřipraveností žáka na školu, odlišnými životními podmínkami, odlišným kulturním prostředím, ze kterého žák vstupuje do vzdělávání, nebo zdravotními obtížemi či zdravotním znevýhodněním žáka.

1. Školská poradenská zařízení (ŠPZ)

Školská poradenská zařízení poskytují poradenské služby žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a na základě posouzení speciálních vzdělávacích potřeb vydávají „Doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami“, které obsahuje závěry z psychologické a speciálně pedagogické diagnostiky žáka a doporučená podpůrná opatření.

Rozdělení činností mezi školská poradenská zařízení (ŠPZ), tedy pedagogicko-psychologické poradny (PPP) a speciálně pedagogická centra (SPC), upravuje vyhláška 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zřízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Pedagogicko-psychologická poradna poskytuje poradenské služby žákům z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami, žákům, kteří mají speciální vzdělávací potřeby v důsledku specifických poruch učení a chování a žákům nadaným. Pedagogicko-psychologická poradna zajišťuje prostřednictvím metodika prevence realizaci preventivních opatření, prevenci rizikového chování a koordinaci školních metodiků prevence.

Speciálně-pedagogická centra pak poskytují poradenské služby především žákům, jejichž speciální vzdělávací potřeby jsou důsledkem mentálního, tělesného, zrakového či sluchového postižení nebo vznikají na základě narušené komunikační schopnosti, souběžným postižením více vadami a poruch autistického spektra.

2. Stupně podpůrných opatření

Podpůrná opatření jsou definována školským zákonem a vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Podle rozsahu a obsahu se člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření různých stupňů lze kombinovat.

- a) I. stupeň podpůrných opatření vždy navrhuje a poskytuje škola.
- b) II. - V. stupeň navrhuje a metodicky provází v jeho naplňování školské poradenské zařízení.

3. Plán pedagogické podpory (PLPP)

Zákon specifikuje vybrané druhy podpůrných opatření, které mohou uplatnit ve výuce pedagogové s cílem podpořit vzdělávání žáka zejména změnou pedagogických

postupů. Jedná se především o úpravy metod výuky, didaktické postupy a úpravy v kritériích hodnocení žáka, případně o změny ve strategiích učení žáka. Pokud je charakter obtíží žáka takový, že postačují úpravy pedagogických postupů, pak škola volí 1. stupeň podpůrných opatření. Může postačovat jen zvýšená individualizace v pedagogických postupech. Někdy je třeba, aby se na úpravách vzdělávání žáka podílelo více pedagogů, a pak je vhodné vytvořit Plán pedagogické podpory. Ten stručně popisuje, ve kterých oblastech vzdělávání má žák problémy, co se v postupech práce změní, a jak změny promítnou do metod práce, organizace vzdělávání žáka i jeho hodnocení. Popis má být stručný, je záznamem pro pedagogy, kteří s žákem pracují, a poskytuje jim zpětnou vazbu.

Plán pedagogické podpory zpracovává přímo škola v prvním stupni podpůrných opatření s cílem podpořit žáka, u kterého se projevují mírné obtíže ve vzdělávání. Pokud k podpoře vzdělávání žáka nepostačí podpůrná opatření prvního stupně poskytovaná školou, školské poradenské zařízení navrhne některá z opatření druhého až pátého stupně, mezi které patří mimo jiné také individuální vzdělávací plán.

4. Doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami

Pokud zvolená podpůrná opatření prvního stupně v práci s žákem nevedou ani po třech měsících k očekávané změně, obtíže žáka pokračují, nebo se prohlubují, pak škola doporučí zákonnému zástupci žáka nebo zletilému žákovi vyšetření ve školském poradenském zařízení. Školské poradenské zařízení také rovnou navštíví žák, u kterého se předem očekává nutnost vyšetření a podpory, například žák se zdravotním postižením.

Školské poradenské zařízení žáka objedná k posouzení jeho vzdělávacích potřeb. Objednací lhůta by měla respektovat i důvody, pro které žák do školského poradenského zařízení přichází.

Na základě vyhodnocení všech podkladů, se kterými žák do školského poradenského zařízení přichází (Plán pedagogické podpory, vyšetření lékařů a klinických odborníků, vyšetření z jiných školských poradenských zařízení a podobně), školské poradenské zařízení vyšetří žáka za účelem posouzení jeho speciálních vzdělávacích potřeb.

Po vyšetření a vyhodnocení všech souvislostí školské poradenské zařízení vydává škole „Doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami“, které obsahuje závěry z vyšetření žáka a doporučovaná podpůrná opatření.

5. Druhy podpůrných opatření

- a) Podpora a poradenská pomoc školním poradenským pracovištěm;
- b) úprava obsahu, výstupů, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče;
- c) organizace vzdělávání jako organizace výuky, volno-časových aktivit, prostorového uspořádání, práce s délkou vyučovací hodiny, délka přestávky, počet žáků ve třídě nebo skupině a podobně;
- d) individuální vzdělávací plán (IVP);
- e) personální podpora pro práci pedagoga: asistent pedagoga, další pedagogický pracovník, školní psycholog, školní speciální pedagog;

- f) podpora pro žáka: tlumočnický do českého znakového jazyka, přepisovatel pro neslyšící, průvodce pro orientaci v prostoru, osobní asistent nebo přítomnost další osoby;
- g) použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek,
- h) využívání komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob, Braillova písma a náhradních komunikačních systémů,
- i) metodická podpora v intenzivní podobě ze strany ŠPZ po dobu 6 měsíců v případech, kdy škola vzdělává žáka, jehož vzdělávání a nastavení podpůrných opatření vyžaduje těsnou spolupráci s odborníky ŠPZ;
- j) stavební úpravy prostor, kde se žák vzdělává;
- k) prodloužení délky středního nebo vyššího odborného vzdělávání až o 2 roky;
- l) úprava podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání.

Podpora pedagogické práce a současně posílení vzdělávání žáků zahrnuje intervence, které směřují často k reedukaci prostřednictvím předmětu speciálně pedagogické péče nebo intervence pedagogické, které zahrnují posílení výuky v předmětech, kde je třeba podpořit výuku žáka nebo přípravu na ní, včetně domácí přípravy.

6. Interaktivní šablony PLPP a IVP

V rámci metodické podpory Národní ústav pro vzdělávání zveřejňuje formuláře Plánu pedagogické podpory a Individuálního vzdělávacího plánu, které jsou v souladu s právními předpisy a slouží jako interaktivní šablony.

<http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=11994>

7. Normovaná finanční náročnost

Podpůrná opatření mají tzv. normovanou finanční náročnost, která představuje objem finančních prostředků, které se na opatření pro konkrétního žáka poskytuje. Tu hradí v plné výši stát prostřednictvím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

8. Revizní pracoviště NÚV

Odvolacím orgánem v případě nesouhlasu s navrženými podpůrnými opatřeními je revizní pracoviště Národního ústavu ve vzdělávání, pověřené kontrolou v oblasti školských poradenských služeb Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

O revizi může žádat:

- a) dítě, žák, student nebo zákonný zástupce, který pochybuje o komplexním, odborně správném závěru školského poradenského zařízení, který je formulován ve zprávě z vyšetření nebo v doporučení pro vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, a to do 30 dnů ode dne, kdy obdržel zprávu nebo doporučení školského poradenského zařízení,
- b) škola, školské zařízení, orgán veřejné moci, který svým rozhodnutím uložil zákonnému zástupci dítěte nebo žáka, dítěti, žákovi nebo studentovi povinnost využít odbornou poradenskou pomoc ve školském poradenském zařízení, a to do 30 dnů ode dne, kdy doporučení obdržely,
- c) Česká školní inspekce.

Žadatel o revizi může vyjádřit zejména pochybnost:

- a) k závěrům zprávy z vyšetření,

- b) k závěrům posouzení speciálních vzdělávacích potřeb,
- c) k doporučením podpůrných opatření a k jejich skladbě,
- d) k doporučení vzdělávací dráhy žáka (včetně zařazení do škol, tříd, oddělení a skupin podle §16 odst. 9).

O výsledku posouzení vydá revizní pracoviště do 60 dnů od obdržení žádosti revizní zprávu, která může obsahovat i novou zprávu nebo doporučení podpůrných opatření (v takovém případě nahrazuje revidovanou zprávu nebo doporučení).

Do vydání revizní zprávy, která nahrazuje revidovanou zprávu nebo doporučení, se postupuje podle původního doporučení a zprávy.

Pokud žadatel nebude nadále spokojen se závěry revizního šetření, pak se může obrátit na soud.

Více informací na webových stránkách NÚV: <http://www.nuv.cz/kontakty/revize>